



Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.

Sammanfattning

Finansutskottet behandlar i detta betänkande utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. Utskottet tillstyrker regeringens förslag i budgetpropositionen om anslagsfördelningen för 2012. Anslagen under utgiftsområdet uppgår 2012 till 21 870 miljoner kronor.

När det gäller anslaget 1:3 *Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning* förutsätter finansutskottet att regeringen lämnar en närmare redovisning av motiven för den föreslagna anslagsnivån i budgetpropositionen kommande år.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Anslagen inom utgiftsområde 26 för 2012	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9
<i>Bilaga 2</i>	
Utskottets anslagsförslag	10
 <i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Utgiftsmässiga räntor på statsskulden 2010–2015	6
Tabell 2 Utgifts- och kostnadsmässiga räntor på statsskulden 2010– 2015	6
Tabell 3 Utveckling av provisionskostnader 2007–2011	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Anslagen inom utgiftsområde 26 för 2012

Riksdagen anvisar för 2012 anslagen under utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. enligt specifikationen i bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 26 punkt 1.

Stockholm den 6 december 2011

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M), Tommy Waidelich (S), Pia Nilsson (S), Göran Pettersson (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Maryam Yazdanfar (S), Carl B Hamilton (FP), Bo Bernhardsson (S), Per Åsling (C), Marie Nordén (S), Staffan Anger (M), Per Bolund (MP), Anders Sellström (KD), Johnny Skalin (SD), Ulla Andersson (V), Jörgen Andersson (M) och Sven-Erik Bucht (S).

Redogörelse för ärendet

Riksdagen fastställde den 23 november 2011 ramen för utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. till 21 870 miljoner kronor (bet. 2011/12:FiU1). Utgiftsområdets anslag får enligt 5 kap. 12 § riksdagsordningen inte överskrida den fastlagda ramen för utgiftsområdet.

I detta betänkande tar finansutskottet ställning till regeringens förslag i budgetpropositionen om anslagsfördelningen 2012. Förslaget i propositionen återges i bilaga 1.

Utskottet fick den 6 december 2011 information i ärendet av riksgäldsdirektör Bo Lundgren.

Utskottets överväganden

Anslagen inom utgiftsområde 26 för 2012

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar medel på anslagen inom utgiftsområde 26 enligt regeringens förslag.

Propositionen

Anslaget 1.1 Räntor på statsskulden

Från anslaget finansieras utgifter för räntor på statsskulden. Anslaget påverkas främst av statsskuldens storlek, ränte- och valutakurser samt Riksgäldskontorets upplånings- och skuldförvaltningsteknik.

Målet för statsskuldförvaltningen är att skulden ska förvaltas så att kostnaden för skulden långsiktigt minimeras samtidigt som risken i förvaltningen beaktas. Förvaltningen ska ske inom ramen för de krav penningpolitiken ställer.

Statsskuld räntorna belastar anslaget utgiftsmässigt och följer i princip de betalningar som görs respektive år. Ränteutgifterna blir därmed starkt beroende av vilken upplåningsteknik som används och kan uppvisa stora svängningar mellan åren som inte direkt kan hänföra sig till den underliggande skuld-, ränte- och valutakursutvecklingen under motsvarande period.

Förutom löpande ränteutgifter samt över- och underkurser från utgivandet av statsobligationer utgörs de totala ränteutbetalningarna även av utgifter i form av realiserade kursdifferenser vid förtidsinlösen av lån samt realiserade valutakursdifferenser.

Utfallet på anslaget 2010 blev 252 miljoner kronor högre än ursprungligt anvisade medel på 23 miljarder kronor. För 2011 har regeringen föreslagit en höjning av anslagsbeloppet med 10,5 miljarder kronor i Höständringsbudget för 2011 (prop. 2011/12:2), från det ursprungliga anslagsbeloppet på 25,8 miljarder kronor.

Regeringen redovisar i budgetpropositionen att ränteutgifterna 2011 väntas bli förhållandevis höga jämfört med 2010 respektive 2012–2014. Riksgäldskontoret har gett ut en ny tioårig statsobligation som bidrar till att överkurserna blir lägre än 2010 och att ränteutgifterna därmed blir högre 2011. År 2012–2014 bidrar högre räntenivåer till att ränteutgifterna ökar. Samtidigt minskar statsskulden, vilket håller tillbaka ökningen av statsskuld räntorna. År 2015 kommer ränteutgifterna att vara höga i förhållande till 2012–2014. Anledningen är att större volymer realobligationer förfaller, vilket ökar utgifterna med ca 12 miljarder kronor. Regeringen redovisar följande tabell över utvecklingen av statsskuld räntorna 2010–2015:

Tabell 1 Utgiftsmässiga räntor på statsskulden 2010–2015*Miljarder kronor*

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Räntor på lån i svenska kronor	22,8	27,6	28,9	28,0	31,1	35,0
Räntor på lån i utländsk valuta	3,4	2,0	3,1	3,3	4,2	4,5
Över-/underkurser vid emission	-11,2	-2,5	-0,5	-0,5	0,0	0,0
Summa räntor	15,0	27,1	31,5	30,8	35,3	39,5
Räntor på in- och utlåning	-7,8	-5,6	-5,8	-5,9	-6,2	-6,4
Valutaförluster/-vinster	7,8	1,5	-4,0	-1,9	-6,7	-0,9
Kursförluster/-vinster	8,1	13,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa ränteutgifter	23,3	36,0	21,7	23,1	22,4	32,2

Källa: Budgetpropositionen för 2012.

Ett sätt att analysera kostnaderna för statsskulden är att studera hur mycket räntekostnader som genereras under en viss period. Dessa redovisas i tabell 2. Kostnadsmässig redovisning innebär att räntorna periodiseras över lånets löptid, vilket innebär att den ränta som genererats under perioden beaktas i stället för faktiska betalningar.

Tabell 2 Utgifts- och kostnadsmässiga räntor på statsskulden 2010–2015*Miljarder kronor*

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Summa räntor enligt tabell 1	15,0	27,1	31,5	30,8	35,3	39,5
Summa kostnadsjustering	7,4	2,5	-3,0	1,5	-3,0	-12,0
Summa räntekostnader	22,4	29,6	28,5	32,3	32,3	27,5

Källa: Budgetpropositionen för 2012.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 21 700 miljoner kronor för 2012 under ramanslaget 1:1 *Räntor på statsskulden*.

Anslaget 1:2 Oförutsedda utgifter

På statens budget finns ett särskilt anslag för att vid behov kunna användas för oförutsedda utgifter. Medel från anslaget får tas i anspråk efter beslut av regeringen i varje enskilt fall. Anslaget bör enligt regeringen få disponeras för utgifter som är av så brådskande art att ärendet inte hinner underställas riksdagen samtidigt som utgifterna inte lämpligen kan täckas av andra medel som står till regeringens förfogande. Under en lång följd av år har riksdagen även medgivit att anslaget får användas för vissa speciella ändamål om andra medel inte står till förfogande.

Från detta anslag har regeringen t.ex. betalat ut belopp som staten genom lagakraftvunnen dom ålagts att betala och belopp som staten till följd av skada i samband med statlig verksamhet efter uppgörelse har åtagit sig att ersätta. Det är regeringens sak att i efterhand anmäla till riksdagen vilka utgifter som täckts genom att medel från anslaget tagits i anspråk. Regeringen hänvisar till Årsredovisning för staten 2010 (skr. 2010/11:101) för en redovisning av användningen av anslaget 2010.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 10 miljoner kronor för 2012 under ramanslaget 1:2 *Oförutsedda utgifter*.

Anslaget 1:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning

Anslaget avser provisionskostnader relaterade till upplåning och förvaltning av statsskulden. Vid försäljning av statspapper använder sig Riksgäldskontoret av återförsäljare. Återförsäljarna ersätts med provisioner. Regeringen redovisar följande tabell över utvecklingen av provisionskostnaderna 2007–2010 och en prognos för 2011:

Tabell 3 Utveckling av provisionskostnader 2007–2011

Miljoner kronor

	2007	2008	2009	2010	2011
Försäljningsprovisioner	61,6	45,6	150,1	71,8	59,8
Provisioner externa förvaltare	10,9	10,5	55,4	20,4	60,0
Futures provisioner	9,4	9,8	5,8	8,7	9,0
Övriga provisioner	4,0	2,7	1,1	7,8	0,8
Summa provisionskostnader	85,9	68,7	212,3	108,8	129,6

Källa: Budgetpropositionen för 2012.

Från 2007 till 2008 minskade de totala provisionskostnaderna från 86 miljoner kronor till 69 miljoner kronor. År 2009 ökade kostnaderna till 212 miljoner kronor. Ökningen berodde främst på att ett nytt 30-årigt lån utgivits genom syndikering, men även på att det sista premielånet under 2008 gavs ut sent på året, vilket fick till följd att anslaget belastades först 2009. År 2010 nära halverades provisionskostnaderna till 109 miljoner kronor. År 2011 beräknas provisionskostnaderna öka med drygt 20 miljoner kronor till 130 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 160 miljoner kronor för 2012 under ramanslaget 1:3 *Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning*.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet har vid flera tillfällen (bl.a. i bet. 2006/07:FiU4 och bet. 2010/11:FiU4) understrukt vikten av tydlighet i anslagsberäkningarna och behovet av en närmare redovisning av motiven för den föreslagna nivån för anslaget 1:3 *Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning*. I förra årets betänkande 2010/11:FiU4 (s. 7) konstaterade utskottet att informationen var knapphändig när det gällde regeringens bedömning av nivån på anslaget för 2011.

Regeringen har inte ändrat sin redovisning av motiveringen för den föreslagna anslagsnivån i årets proposition. Däremot noterar regeringen utskottets önskemål. Regeringen hänvisar till att provisionskostnaderna kommer att utvärderas i skrivelsen Statens upplåning och skuldförvaltning för 2007–2011 som lämnas till riksdagen senast den 25 april 2012 och väljer att tills vidare behålla den nuvarande anslagsnivån. I avvaktan på utvärderingen anser regeringen även att administrativa skäl talar för en anslagsnivå som bara undantagsvis skulle kunna innebära ökat anslag i ändringsbudget.

Liksom tidigare kan utskottet konstatera att regeringen inte lämnar någon motivering av den föreslagna anslagsnivån utan enbart redovisar historisk information som skulle kunna tala för en lägre nivå på anslaget än den som regeringen föreslagit. Finansutskottet förutsätter att regeringen lämnar en närmare redovisning av motiven för den föreslagna anslagsnivån i budgetpropositionen kommande år, så att redovisningen kan tjäna som underlag vid beredningen av regeringens budgetförslag.

I förra årets betänkande (bet. 2010/11:FiU4 s. 8) ansåg finansutskottet att regeringens redovisning av hur olika förklaringsfaktorer påverkar ramnivån var ofullständig för utgiftsområde 26. Utskottet välkomnar att regeringen i årets budgetproposition lämnar en tydligare härledning av ramen för utgiftsområdet.

Med detta ställer sig utskottet bakom regeringens förslag till beräkning av anslagen inom utgiftsområde 26.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2011/12:1 Budgetpropositionen för 2012 utgiftsområde 26:

1. Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 anslagen under utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. enligt följande uppställning.

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag
1:1	Räntor på statsskulden	21 700 000
1:2	Oförutsedda utgifter	10 000
1:3	Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	160 000
Summa för utgiftsområdet		21 870 000

BILAGA 2

Utskottets anslagsförslag

Utskottets förslag till anslag för 2012 under
utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Tusental kronor

Ramanslag		Avvikelse gentemot regeringen	Utskottets förslag
1:1	Räntor på statsskulden	±0	21 700 000
1:2	Oförutsedda utgifter	±0	10 000
1:3	Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	±0	160 000
Summa för utgiftsområdet		±0	21 870 000